

Column - Als elk leven telt: naar 0 ongelukken in de bouw

Als 'elk leven' telt, dan hoeft niet langer 'elke seconde' te tellen

Eerste publicatie op 22 oktober 2024

Dr.ir. Shahid Suddle – zelfstandig adviseur veiligheid bij SSCM bv | Regievoerder Veiligheid bij De Veiligheidsregisseur

De bouwsector staat in de top drie van sectoren waar de meeste arbeidsongevallen plaatsvinden. Hoe kunnen alle partijen in de keten ervoor zorgen dat een activiteit of handeling per definitie niet leidt tot een ongeluk? De kans op een ongeluk, die kan en moet naar nul. Dat stelt Shahid Suddle in zijn eerste column voor Aannemer.

Volgens de Monitor Arbeidsongevallen 2023 van de Nederlandse Arbeidsinspectie staat de bouwsector in de top drie van sectoren waar relatief veel arbeidsongevallen plaatsvinden. Waarom? Dat is de hamvraag die ook de sectoren industrie, handel, en vervoer en opslag bezighoudt. Want ook in deze sectoren kenmerken zich met veel arbeidsongevallen.

Het is niet per definitie zo dat elke activiteit of handeling tot een ongeluk leidt. Statistisch gezien kán een activiteit of een handeling tot een ongeluk leiden. Een risico – een vaak gebruikte meetbare eenheid voor veiligheid bestaande uit kans, gevolg en ernst – is nooit ‘nul’. Zeker is dat risico’s kleiner worden door maatregelen te treffen.

Als een ongeluk plaatsvindt, dan vindt er leed plaats. En dan is het te laat. Dan heeft iemand 112 gebeld en komen ambulance, politie en brandweer aanrijden. ‘Als elke seconde telt’ is de bekende slogan achter alarmnummer 112. Maar waarom telt ‘elke seconde’ eigenlijk, als je vindt dat ‘elk leven’ telt? Want als we dat vinden, hoe zorgen we er dan voor dat een activiteit of handeling per definitie niet langer leidt tot een ongeluk? Hoe zorgen we ervoor dat de kans op een ongeluk ‘nul’ wordt?

Gelukkig valt veel aan te leren. Een sectorbrede aanpak met initiatieven als de Governance Code Veiligheid in de Bouw helpen hierbij. Gezamenlijk verhogen partijen uit de bouwsector hiermee het lerend vermogen, door bijvoorbeeld in de bedenkfase rekening te houden met een veilige bouw- en beheerfase. Zodat die laatste collega in de keten – die straks aan het werk gaat op de bouwplaats of inspectie, beheer of onderhoud uitvoert – veilig het werk kan doen.

Het is wel gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het vraagt nogal wat. Iedereen moet omdenken en de rollen en verantwoordelijkheden moeten duidelijk zijn. Opdrachtgevers, opdrachtnemers, beheerders, werkgevers, eigenaren, gebruikers, ontwerpers, bevoegd gezagen, etc. moeten weten wat hun rol is. Ontwerpers moeten zich verplaatsen in die collega op de bouwplaats of van de inspectie. Gebruikers moeten de aannemer snappen. Directies moeten zich proactief verantwoordelijk zijn in plaats van reactief verantwoordelijk voelen, om maar eens wat voorbeelden te noemen.

Het is wel gemakkelijker gezegd dan gedaan. Het vraagt nogal wat. Iedereen moet omdenken en de rollen en verantwoordelijkheden moeten duidelijk zijn. Opdrachtgevers, opdrachtnemers, beheerders, werkgevers, eigenaren, gebruikers, ontwerpers, bevoegd gezagen, etc. moeten weten wat hun rol is. Ontwerpers moeten zich verplaatsen in die collega op de bouwplaats of van de inspectie. Gebruikers moeten de aannemer snappen. Directies moeten zich proactief verantwoordelijk zijn in plaats van reactief verantwoordelijk voelen, om maar eens wat voorbeelden te noemen.

Hoewel lang niet altijd zo wordt gedacht over veiligheid, is het een belangrijke ethische vraag om jezelf te stellen: sta je ervoor dat ‘elk leven telt’? Want als elk leven telt, dan hoeft niet langer elke seconde te tellen. Dan kan elk ongeluk voorkomen worden en zakt de bouwsector op de ranglijst van de Monitor Arbeidsongevallen van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

Dr.ir. Shahid Suddle is onafhankelijk wetenschapper en interim regisseur / programmamanager veiligheid in de bouw en klust o.a. bij grote aannemers, Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf en gemeente Den Haag.